

ESTICA
A. 5085

14.

869

12/10/88

In disertissimam, Ornatissimam, Humanissimamq. Juvenem,
Dn. PETRI SMALTZII, Hospitis sui dilectissimi,

O R A T I O N E M,

*De divina Invictissimi Regis GUSTAVI ADOLPHI victoria,
Contra Casareanum & Ligisticum exercitum, in pugna
Lipsensi gloriosissime obtenta.*

E P I G R A M M A.

Te, GUSTAVE potens REX & fortissime, dignis
Petrus Smaltzius hic laudibus ornat ovans:
*Proq. DEO, Regis GUSTAVI, reddit, ADOLPHI,
Ingentes grates, prosperitate, BONO.*

*Cunctaq. Petre, petis GUSTAVI, semper, ADOLPHI
Regis ut ex animo vota secunda fluant.*

*Omnes hoc quoq. nos facimus, faciuntq. Lutheri,
Germani, qui de nomine nomen habent.*

*Wittenbergensis docet, ad me scripta, Jacobi
Martini magni, pagina nuper idem.*

*Hic meus olim praeceptor, REGEM Gideoni
GUSTAVUM confert assimilataq. pio.*

*Caelitus & missum Germanis dicit, ut ipse
Afflictis rebus robur opemq. ferat.*

*Huic Deus immisit robur pectusq. virile,
Hostis ut haud timeat tela minasq. feri.*

*Roborat hic populum, dubio terrore repressum,
Compefcens fremitus, dum furit hostis ATROX.*

*Fortiter imperij, VESTER, defendit habenas,
REX, Ecclesiola restituitq. decus.*

*Hac latabundus mihi dat nova Doctor, & optat,
ut GUSTAVUS REX vivat ovetq. diu.*

*Jungimus huic nostrum votum: GUSTAVUS ADOLPHUS
REX VALEAT, VIVAT, VIVAT ADOLPHUS, Amen.*

Script. amicissimam manum

L. WALLII D.

Coronarium

HOC

SERENISSIMO ET POTENTISS.

Principi ac Domino, Dn.

GUSTAVO-ADOLPHO,

Suecorum, Gothorum, Vandalorumq. &c.

REGI,

*Magno Principi Finlandia, Duci Esthonia &
Carelia, Domino Ingria &c.*

IN

*Faustae acclamationis symbolum,
devotissimaeq. gratulationis inditium,*

Subjectissime offert

SYLVESTER IOHAN. PHRYGIUS

P. Caesarius, Sup. Schæidviensis.

Anno Christiano M. DC. XVII.

17 Octobris.

HOLMIAE,

Excudebat Christopherus Reusnerus.

Ad Deum Trin-unum,

TOTIUS UNIVERSI

Effectorem & Governatorem Ter-Optimum,
Piorum omnium

Directorem & Protectorem Ter-Maximum,

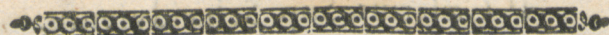
GUSTAVUS PRIMUS,

PRO NEPOTIS,

GOSTAVI ADOLPHI,

Fasces Regales Suscipientis,

Salute, successu, incolumitate.

I.

Vecia GUSTAVO dum curvopoplite Regi
Promittit sanctam tempus in omne fidem;
Dum tumet insolitis Ubsalia lata triumphis,
Igniferosq; vomit machina sava globos;
Despicit angustus rutilo GOSTAVUS Olympo,
Ethereo sacrum cinctus honore caput:

Atq;

Atq; ait; ô Rerum Rector, qui Regia donas
Sceptra piis, adimis regia sceptrum malis;
Per sanctas ego te (legum Sator) invoco leges,
Juraq; per sancti Numinis oro tui:
Fac meus hâc trabeam ferat in regione paternam,
Fac meus hoc Gothico regnat in orbe Nepos:
Cœlica sintq; meo semper tua dona Nepoti,
Qui modò fert nutu regia frena tuo.
Rerum successus illi fortuna secundos
Prosperat, & cedat non-malè quicquid agat.
Omnia substrictis moderetur subdita loris,
Rectidico tectos detegat ore dolos.
Invisus nec sit locuples, nec spretus egenus,
Sintq; illi parili dives, egensq; loco.
Blasphemam verbi depellat acinace turbam,
Qui temerant Christi sacra, fidemq; tui.
Pacatum patrio tueatur acumine Regnum,
Atq; sua genti Remq; decusq; creet.

GOSTAVUS PRIMUS.

II.

NEPOTI, GOSTAVO-ADOL-
PHO.

Dent alij Reges regalia munera, sacros
Dent tripodas, Graji quos habuere Duces;
Dentq; Duces aurum, rubros, viridesq; lapillos,
Quos niger in viridi conterit Indus aquâ,

A 2

Dent

Dent quacunq; vago sunt oblectamina mundo,
Quæ rude pro magno Numine vulgus habet;
At ego, queis potui servire fideliter omni
Regni curriculo, nunc tibi mitto Deas:
Hisce (deceat totis incumbere viribus) aula
Hospitibus ne sit janua clausa tua:
Hæc pia sint omnes tibi Numina culta per annos,
Et quacunq; facis, te comitentur, iter.
Admonitu quid opus? Nec es hac in parte monendus,
Nam tuus hoc dudum pulvere sudat equus.
Quid? Puer hæc quondam didicisti cuncta, priusquam
Fila Patri rupit de tribus una Soror.

III. GOSTAVUS PRIMUS
VIRTUTUM COMITATUI.

O Nymphæ vestes remove dolentibus aptas,
Latina vobis area vasta patet!
Sumere regales vos rursus oportet amictus,
Circumeat digitos gemma, corona caput.
Ite piæ Comites (juga quid nix clausa tenetis)
Libantes Regi munera diæ novo.
Muneribus quando certant regalibus omnes,
Vos etiam imparibus plectra ferite modis.

IV. Diligo Tergeminum cordato pectore Regem
Religio. Illius semper gaudeo iussa sequi.

Mel-

Mellea Scriptura volvo monumenta, requiro
Sollicitâ felix mente salutis iter.
Nutrio sacratos hoc rerum turbine Mystras,
Qui resonante Dei dogmata voce canunt.
Debita concedo facundis tegmina Musis,
Musica me sceptrum turba gerente viger.
Rex GOSTAVE soli Gothici Pater unio, fulcrum,
Aura, caput, lumen, stella, medulla pedum,
Ut divina tuas habiter benedictio turres,
Spiritus utq; tuo corde sacratius agat,
Sim tua. simq; tui Regni pars parvula, quamvis
Angulus hic minimus, vel mihi magnus erit.

Seu fundat radios jubar micantes,
Seu nox sydereum jubar retundit,
Prælagæ trutinâ revolve mentis,
Quid facti sit opus; malæ deinceps
Ne me pæniteat vel actionis;
Prudenter dubias vices caducæ
Sortis dispicio, mihi serena
Quando se facie exhibet videndam.

Pruden-
tia.

Rex GOSTAVE soli Suecici Pater, unio, fulcrum,
Aura, caput, lumen, stella, medulla, pedum,
Ut Regno præsis Pylio vel serior ævo,
Ut videat nomen laude virere Nepos,
Sim tua, permaneamq; domus pars parvula, quamvis
Angulus hic arctus, vel mihi vastus erit.

Mo-

Tempe-
rantia.

*Modus quod in rebus sit omnibus, rerum
Quod temperatus usus,
Quâ lege quisq; temperat suos usus,
Pios docebo cunctos.
Rex GOSTAVE soli Suecici Pater, unico fulcrum,
Aura, caput, lumen, stella, medulla, pedum,
Sim tua permaneamq; aule pars parvula, quamvis
Angulus hic parvus vel mihi magnus erit.*

Institia.

*Res piâ cunctas hominum balance
Pondero; Rectum proprio antepono
Commodo; adversis patulas recludo
Partibus aures;
Debitum fidis tribuo ministris
Præmium, cuius imitationum
Sancta poscenti documenta iusto
Præbeo gressu.
Rex GOSTAVE soli Suecici Pater, unico, fulcrum
Aura, caput, lumen, stella, medulla, pedum,
Ut meritas pergam numeris contexere laudes,
Cælorum donec mobile stabit opus,
Sim tua, permaneamq; tribus pars parvula, quamvis
Angulus hic arctus vel mihi magnus erit.*

Fortitu-
do.

*Hic dum chara fover viscera spiritus
Mens immota manet mea:*

Ut

*Vt capti capiam tædia seduli,
Nemo cogere me potest:
Sævis pro patria sponte periculis
Objectare caput lubet,
Et pro laude Deum fundere sanguinem
Non derecto meum, modò
Vires Christe mihi sufficias tuas,
Cor flatuq; regas sacro.*

*Rex GOSTAVE soli Suecici Pater unio, fulcrum,
Aura, caput, lumen, stella, medulla, pedum,
Ut tibi succedant felibus omnia fatis,
Ut sudore feras præmia digna tuo,
Sim tua, permaneam generis pars parvula, quamvis
Angulus hic minimus vel mihi magnus erit.
Lagior in tennes (non segnius imbre) Cohortes
Largâ divitias manu:*

Libera-
litas.

*Sordida condo meas nec opes, nec prodiga iniquis
Illas dilapido modis:
Prompta sed inde iuvo quosvis moderatius, acri
Qui me sollicitant prece.*

*Rex GOSTAVE soli Suecici Pater, unio, fulcrum,
Aura, caput, lumen, stella, medulla, pedum,
Ut te ponderibus cumulem radiantibus auri,
Exuperant flavis, quod rotat Hermus, aquis.
Sim tua, permaneamq; domus pars parvula, quamvis
Angulus hic latus vel mihi vastus erit.*

Sin-

Candor.

*Singulis prosum; noceoq; nulli,
Scandalon nullum moveo; celebrem
Proximi nunquam maculo procaci
Scommate famam;
Mens quod internè meditatur illud,
Non coloratis radiata fucis,
Sed, piis veri stabilita fulcris
Lingua profundit.*

*Rex GOSTAVE soli Suecici Pater, Unio, fulcrum,
Aura, caput, lumen, stella, medulla, pedum,
Ut celebrem victura meis tua nomina libris,
Deq; tuo talis sanguine fiat avus,
Sim tua permaneamq; aula pars parvula, quamvis
Angulus hic minimus vel mihi magnus erit.*

Fides.

*Mandat inesse meis Fieri sermonibus; imis
Vetat abdita pandere fibris.
Non teneat sine me (quamvis laudabile) regnum
Tutæ bona munera pacis.
Semper amicitia mihi sit venerabile Numen,
Nec fœdera prisca recingam.
Rex GOSTAVE soli Suecici Pater, Unio, fulcrum,
Aura, caput, lumen, stella, medulla, pedum,
Ut manus & calamus nullo non floreat ævo,
Sisq; nihil proavis fruge fideq; minor,
Sim tua, simq; tua dextra pars parvula, quamvis
Angulus hic minimus vel mihi vastus erit.*

Vir-

Virtutum CHORUS

V.

REGIÆ MAIESTATI.

*Rex, benè-vive; loca stabili nos sede vagantes;
Inq; vicem charas, sicut haberis, habe.*

VIR Tutum Comitatus

VI.

Regni Ordinibus.

*Vos, quibus est dulces cœlorum didere gazas,
Pigrities quænam vos maculosa tenet?
Anne etiam Rex hic dignus, quem laudibus amplis
Ad cœlos vestrum quilibet usq; vehat?
Des civis, des nobilitas, des vulgus honores
Turiferos, reddens pro Duce vota Deo.
Nontamen Æthiopum jubeo succendere fumos,
Aut fuso solvas vota cruore Diis:
Sed gratare Ducem potius tibi carmine tantum,
Quo tua libertas vindice tuta viget.
Nam fovet, auget, amat, servat, moderatur, honorat,
Suediacum nixu servidiore solùm;
Quàm veterum quisq; Regum, dum serviter olim,
Externas nostro trusit ab orbe manus.
Sed quid opus monitis? monucri egere feruntur,
Quæ sunt Baotii simplicitate pares.*

B

Ex-

O Sueci Dominum tollite laudibus
 Excelsum; Pietas illius & favor
 In vosmet rata sunt: nam nisi partibus
 A vestris vigili presidio suo
 Staret, cum peteret gens fera Suecicum
 Regnum; prævalido turbine militum
 Irruisset Gothicos instar arundinis.

O Sueci Domino reddite gloriam,
 Qui vos eripuit calsis aucupum,
 Qui dextrâ Rabidos vindice contudit,
 Qui vobis (premeret cum atra necessitas)
 Acrem, fortaninum, magnificum, gravem
 Tutorem voluit mittere tempori.

Ministerij, Academiæ, & Scholarum totius
 Regni pro novo Rege, Votum
 devotum,

Cœlitum pie Rex benigne *IESV*,
 Regi (qui Suecicis præest habenis,
 Qui nos, quique pios diu ministros,
 Qui nos quique sacras fovet Camenas,
 Sustainabit, alet, teget, favebit);
 Regi contribuas bonum, piumque
 Regni curriculum, diesque faustos,
 Vires ingenuas, salubre corpus,

Amans

Amans æthereæ cor & quitatis,
 Et pacis studium, integrosque sensus,
 Ac post fata locum Beatiorum;
 Cœlitum pie Rex, benigne Iesu.

GOSTAVO REDIVIVO

REGI SUO.

SVECIA UNIVERSA

Nunc tibi Princeps mea meque trado,
 Tu sinu gestes mea meque molli;
 Ipsa ero casus tibi pignori que
 Fida per omnes.

REX GOSTAVUS-ADOLPHVS

Regno Suecico.

Me quoque cordatâ sub pectoris æde recondas;
 Atque ita perpetuus sit volo noster amor.

SALA Fluvius.

Omnia fulmineo reboant dum recta boatu,
 Armato longis in equo concurratur hastis,
 Inflatus tumidis pompalis buccina buccis,
 Nubiferas sensim vastum se promit in auras
 Marmur, & hymnisonæ tolluntur ad æthera voces,
 Adque tubæ cantum Dryades fluvijque puella

B 2

Mol-

Mollibus indulgent gressu pernixe Choreis;
Sicca Lacaonius versans ubi plaustra Bootes,
Perspicit Ubsalicas obliquo lumine sedeis:
SALA Pharetratas mox credit adesse phalanges.

Ast caput ut gelidis mento-tenus extulit undis,
Suediaca gentis cernens nova gaudia, cernens
GUSTAVO imponi fulvum diadema profatur:
Quâ Rhodanusq; Ligerq; fluunt, magnusq; Garumna,
Quâq; regit tumidas Sequana clarus aquas,
Eridanusq; senex & frater Tybridis Arnus,
Catraq; ex Italis flumina nata jugis,
Vistula quâ Rhenus, Mœnus, Nicus, Ister & Albis,
Fit quâ præterea flumen in orbe fluit,
Rex GOSTAVE tuas laudes & facta revelans,
Gens peregrina tuo nomine labra teret.

In

In effigiem

Serenissimi & Potentissimi Principis, ac Domini, Dn.

GOSTAVI ADOLPHI,

Suecorum, Gothorum, Vandalorumq;

REGIS,

Magni Principis Finlandia, Ducis Esthonia & Carelia,

DOMINI Ingria &c.

FRonte fides, oculis probitas, prudentia labris,
Sacra genis Pietas, emitat ore favor,
Incessu gravitas, animosum corpore robur;
Mentis at ardores quis numerare valet?
Nosse cupis quis hic est? Hic est GOSTAVUS-ADOLPHUS,
Arctoa sceptrum qui regione tenet.
Hic Rex est, per quem Deus his facit otia terris,
Nostraq; redduntur Biblia sacra typo.
Hunc Rex Tergeminus claro cùm semate Regem
Protegat, exaltet, servet, honoret, amet;
Hunc etiam incolumem Calebæos ducat ad annos,
Suecica quo vireant curia, templa, schola;
Per placidâ tandem faciat nece lumina claudat,
Ac soboles justum longa salutet ævum.

Humilimus cliens F.

Sylvester Johan. Phrygius,
S.S.

xiii.

IN EANDEM,

Ante annos aliquot lulum.

*Si benè GOSTAVI Mentem tuearis ADOLPHI,
Æthereo jures profuuisse choro.
Seminium quod habet Patris memorabile servat:
Si queat hunc factis æquiparare, VIR est.*

xiv.

AD CHRISTUM

Pro Rege novo.

*GOSTAVI Ingenium, Minus, Res, Actio, Mores,
In laudes vigeant omnia, CHRISTE, tuas.*

Pro Pace & Evangelij curriculo.

*Ne Deus omniregens, hostis det damna, Suecanos
Fortiter Angelico robore cingat agros:
Ne patriaq; sinu, iustus effusus in iras,
Exstingui lucem detve, sinatve suam.*

GOSTAVUS-ADOLPHUS,
REX &c.

Diutissimè Vivat

Deo Trin-Uni & Virtuti,

Constantino religiosior,
Theodosio humanior,
Augusto felicior,
Trajano cordatior,
Vespasiano clementior,
Numà P. justior,
Martiano tranquillior,
Avo suo Beatior

In { Ecclesiæ patriæ tutelam,
Reipub. languentis medelam,
Piorum omnium clientelam.

Omnis Populus Sue-
cicus animitùs dicat
A M E N.

